

Posudek vedoucí práce na diplomovou práci Karolíny Sukové Příčiny projevů agresivity psa domácího (*Canis familiaris*) vůči člověku

S Karolínou mám již zkušenost téměř po celou dobu jejího studia a především od její tvorby bakalářské práce. Obě dvě dosavadní práce, respektive jejich vznikání, provázely podobné jevy. Především dlouhý rozjezd. V případě této práce to bylo spojeno především s měněním tématu. Karolína začala totiž velmi ambiciózní a musím říct, že také velmi pěknou, verzí zahrnující experimentální testy a následné behaviorální pozorování psů a jejich majitelů. Tato verze ale předpokládala dost velkou práci a spoustu času, a tak se její realizace stále odkládala, až se postupně zjednodušovala a nakonec byla zavrhnuta docela. Nakonec je celá práce postavena na „levně získaných“ dotazníkových datech, která jsou sice na naší etologické specializaci často používaná, ale fakt je, že nejsou ani příliš věrohodná, ani příliš „etologická“. Rozpačité začátky byly charakteristické i pro vznik teoretické části. První mnou shlédnutá verze byla opřena převážně o kynologickou literaturu a populární zdroje, psaná spíše populárním než akademickým stylem. Co je ale pro Karolínu také typické, je její schopnost nechat si první verzi zkritizovat, kritiku akceptovat a následně práci téměř kompletně přepsat, tentokrát mnohem lépe. Nakonec teoretická část je velmi obsahově bohatá a předně zpracovaná z velkého množství skutečně relevantních vědeckých zdrojů. Karolína v druhé verzi celkem bez problémů ukázala, že je schopna zcela samostatně vybrat relevantní témata, vytáhnout z literatury klíčové informace, setřídít je i konfrontovat. Ale především ukázala, že se umí vyjadřovat přesně a výstižně uhodit hřebík na hlavičku. Text je navíc velmi čtivý a přehledný. Vždy nejprve řádně definuje pojmy, se kterými pracuje. Teoretické koncepty dobře vysvětluje, shrnuje tématické celky atd. Kvalitě psaní, která je opravdu na nadprůměrně dobré úrovni, odporuje jen špatné používání čárek ve větě, hlavně opomenutí oddělit vloženou vedlejší větu na jejím konci čárkou. Jen výjimečně zůstala ještě v práci místa, která působí spíš ideologicky, než vědecky, jako kapitola 6-Agresivita vůči lidem, která začíná jednostranným a zaujatým názorem na působení médií, která mají šířit hysterii ohledně hrozby agresivních psů. Jakkoli může tento pohled odpovídat skutečnosti, ve vědecké stati je potřeba snažit se být maximálně objektivní a hodnotit až na základě faktů a s odstupem. Citovanými zdroji jsou zde také práce spíše populárního zaměření. Podobně ideologický je první odstavec kapitoly 7. Agresivita vůči dětem.

Co se týče empirické části, cíle práce a hypotézy jsou srozumitelné a logické. Sestavování dotazníku je popsáno poměrně dobře, většina metodických a analytických postupů je jasná. Je třeba ocenit, že Karolína pracuje systematicky a pečlivě a analýzám rozuměla, na druhou stranu jak použitá metoda, tak sběr dat i analýza jsou v porovnání se standardem diplomových prací v našem oboru velmi jednoduché. Některé nedodělávky se přece jen vloudily. Co se týče metodiky, nejsem si jistá, jestli respondenti mají dost informací, aby správně pochopili všechny otázky. Na str. 73 např. autorka velmi pěkně vysvětluje, co myslí slovními a co fyzickými tresty. Takové vysvětlení ale měli mít zřejmě k dispozici i respondenti. Pokud ho neměli, nemůžeme vědět, co vlastně chápou jako slovní a fyzické tresty a na základě čeho odpovídali. Například „fuj“ nemusí považovat za slovní trest. Možná proto se v souboru také objevili psi, kteří jako by nebyli trestáni vůbec. Další nepřesnosti jsou u výsledků - v tabulkách jsou hodnoty, které nejsou vysvětlené, chybí k nim legenda (jedno je patrně očekávaná hodnota, to druhé opravdu nevím). U prezentace výsledků Mann-Whitney U testu je vidět nezkušenost, která vede k mírné nesrozumitelnosti – bylo by potřeba minimálně upřesnit, že „pořadí majitelů podle znalostí“ je vzestupné podle počtu správných odpovědí, tj. větší průměrné pořadí odpovídá lepším schopnostem. P-hodnota blíží se 0 se udává jako $p < 0,001$. Základní výstup je ale z tabulky zřejmý. Vážnějším opomenutím práce je, že není vysvětlené, na základě čeho byli psi rozřazováni do typů agresivních projevů. Autorka také opomenula otestovat statisticky souvislost agresivity vůči lidem a vnitrodruhové agresivity.

Navíc, i z této jednoduché dotazníkové metody bylo možné vytěžit víc. V průběhu analýz vyplynula řada otázek, která by mohla být alespoň částečně zodpověditelná na základě otevřených odpovědí v dotazníku. Ty ale zřejmě nebyly nijak analyzovány. Diskuze sama o sobě je velmi stručná, což je částečně tím, že interpretace se průběžně objevují již mezi výsledky. V diskuzi pak už nacházíme prakticky jen shrnutí výsledků. Nejasně je zde zpracovaná otázka souvislosti agresivity s trestáním.

Na závěr si dovoluji ještě jednou shrnout celkový dojem, který na mě výsledná práce, i průběh jejího psaní, dělá. Zprvte teoretická část je velmi zdařilá, psaná velmi pěkným stylem, dobře strukturovaná a přehledná. Možná až překvapivě na to, že vznikala celkem rozpačitě a finální verze byla napsána naopak velmi rychle. Empirická část nemůže příliš nadchnout, protože použitá metodika je velmi jednoduchá a celkem povrchní. Avšak je pravda, že celá studie je provedena velmi pečlivě, počínaje formulací hypotéz, přes výběr otázek po jejich pečlivé vyhodnocování. Význam studie je spíše v šíři jejího záběru, protože testuje současně větší počet v literatuře uváděných možných rizikových faktorů agresivity psů. Na druhou stranu studie nepřináší ani příliš přesné výsledky kvůli poměrně malému vzorku, ani se nepokouší analyzovat některé oblasti do větší hloubky. Přes důkladné provedení mi tedy povaha studie nedovoluje navrhnout lepší známku než horší velmi dobře.

Jitka Lindová